
Universiteiten werpen drempels op voor hbo'ers

Hbo-bachelors staan bij één op de vijf universitaire masters voor een dichte deur. En bij masteropleidingen die wel hbo'ers toelaten, komen ze niet zomaar binnen. "Het heeft me een jaar en 1500 euro gekost."

Het was wel even buffelen, maar Juliette Kromwijk heeft de klus geklaard. “Het verschil tussen hbo en universiteit was groter dan ik dacht. Maar als je ervoor kiest om een master te doen, moet je ook doorbijten”, vindt ze. Afgelopen studiejaar volgde ze de premaster economie bij de Universiteit Utrecht, verplicht voor hbo-afgestudeerden die willen doorstromen naar een masteropleiding. Met succes, deze maand begint ze aan de master international management. Kromwijk had na het vwo meteen voor een universitaire studie kunnen kiezen, maar ze wilde graag naar de hotelschool. Daar studeerde ze in vier jaar cum laude af. Ze kon meteen aan de slag bij haar stagebedrijf, maar keek wel uit naar een baan die wat meer van haar hersens vraagt. “Ik kwam er snel achter dat je voor wat meer uitdagende functies zoals een traineeship in de consultancy, een master nodig hebt.” Ze koos voor de premaster van de Universiteit Utrecht om de obstakels die andere universiteiten opwerpen te omzeilen. “In Utrecht hoef je geen toelatingstesten te doen als je in het hbo gemiddeld een 7,5 of hoger hebt gehaald. Omdat ik cum laude geslaagd ben, kon ik zo instromen in

de premaster.” Drie van de tien hbo'ers zijn van plan om door te stromen naar een master en nog eens een derde overweegt dat, blijkt uit onderzoek dat ResearchNed twee jaar geleden deed in opdracht van het ministerie van Onderwijs. Maar slechts 8 procent van de hbo-bachelors begint daadwerkelijk aan een master, constateert de Onderwijsinspectie in de vorig jaar gepubliceerde *In- en doorstroommonitor*. In totaal ging het in 2018 om nog geen 5500 hbo-afgestudeerden, terwijl er in hetzelfde jaar ruim 10 duizend buitenlandse studenten aan een universitaire master begonnen. Doorstromen van hbo naar universiteit is altijd lastig geweest. De introductie van het bachelor-mastersysteem in 2002 had daar verbetering in moeten brengen, maar de afgelopen tien jaar is de hbo-doorstroom juist afgenomen. Pijnlijk genoeg zijn het vooral studenten met een migratieachtergrond die afzien van de overstap naar de universiteit, terwijl zij deze emancipatieroute in het verleden juist bovengemiddeld vaak gebruikten. In 2006 stroomde nog 15 procent van de hbo'ers met een migratieachtergrond door, in 2016 was dat gedaald naar 8 procent. Terwijl de doorstroom van hbo'ers met een vwo-vooropleiding en hoogopgeleide ouders rond de 14 procent bleef schommelen.

SCHAKELPROGRAMMA

In theorie kunnen hbo-bachelors altijd doorstromen naar een inhoudelijk verwante master. Als de hbo-opleiding niet naadloos aan-

sluit op de master moeten universiteiten doorstromers een schakeltraject aanbieden waarin ze de ontbrekende kennis en vaardigheden in maximaal een jaar kunnen bijspijkeren. Dat kan een standaard schakelprogramma zijn, vaak premaster genoemd, een maatwerktraject of een minor die een potentiële doorstromer al tijdens zijn hbo-opleiding volgt. Maar de werkelijkheid ziet er heel anders uit, blijkt uit onderzoek dat de Onderwijsinspectie dit voorjaar uitvoerde. ‘Hbo'ers staan vaak voor een dichte deur bij masteropleidingen’, is de conclusie. Eén op de vijf masteropleidingen (109 van de 591 programma's) is niet toegankelijk voor hbo'ers. Als de 110 research-masters die strengere toelatingseisen hanteren ook meetellen, staan hbo-bachelors zelfs bij één op de drie masters voor een gesloten poort. Die masteropleidingen vinden het hbo-niveau onvoldoende, stellen dat er geen verwante hbo-opleiding bestaat of dat de opleiding een vervolg is op een specifieke wo-bachelor. Bovendien staan masteropleidingen die wel een schakeltraject aanbieden niet altijd te trapelen om zoveel mogelijk hbo-doorstromers toe te laten. Een relevante hbo-bachelor alleen is bijna nooit voldoende om aan een schakeltraject te mogen beginnen. Er wordt flink geselecteerd aan de poort van de premaster. Doorstromers moeten gemiddeld een 7,0 of ▶

7,5 hebben gehaald in het hbo, via een test aantonen dat ze vloeiend Engels spreken of dat ze wiskunde op vwo-niveau beheersen. Ook zijn er opleidingen die eigen premaster assessments organiseren of een hoge score eisen op de Graduate Management Admission Test (GMAT), een Amerikaanse test die wiskundig inzicht en redeneervermogen toetst.

OMWEG

Oussama Saaliti heeft een lange omweg moeten nemen, maar hij heeft afgelopen studiejaar de master burgerlijk recht aan de Erasmus Universiteit afgerond. Daar heeft hij een jaar over gedaan, precies de tijd die ervoor staat. “De master was dan ook een stuk minder pittig dan de premaster die ik gedaan heb”, vertelt hij. Saaliti studeerde hbo-rechten aan de Hogeschool van Amsterdam (HvA). Zijn cijfergemiddelde was net niet hoog genoeg om aan de premaster in Rotterdam te mogen beginnen, maar in Tilburg kon hij meedoen aan een toelatingstoets.

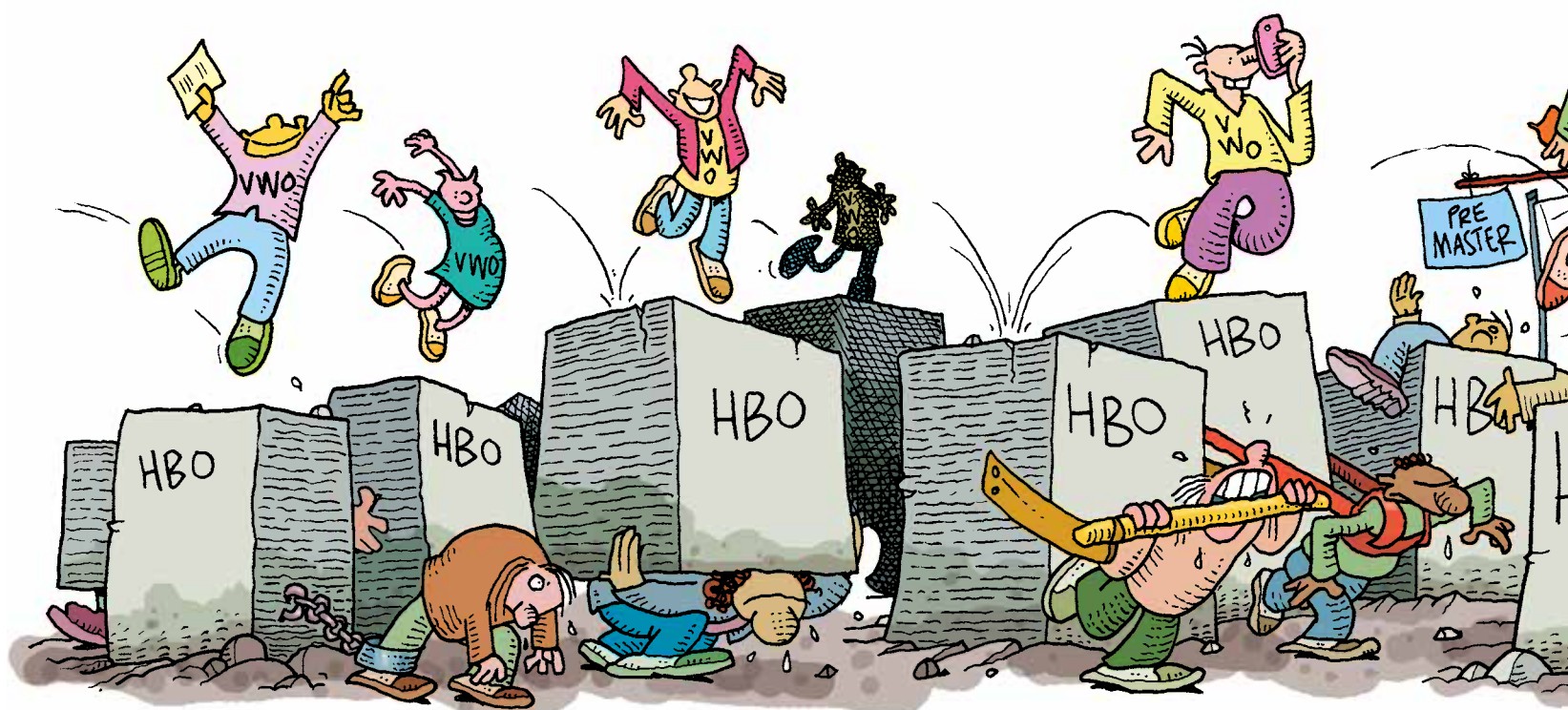
“Er waren 120 plaatsen en er deden 160 of 170 studenten mee. We moesten van tevoren een hele lijst met literatuur en juridische uitspraken doorneemen. Daar kregen we tijdens de test vragen over. Dat voorbereidend werk was lastig, want het laatste hbo-jaar was al heel druk. Maar ik heb het gehaald.” De premaster was zwaar. “Het was heel veel, het

tempo lag hoog en ik moest erg wennen aan de academische denkwijze. Ik heb in het eerste jaar maar twee vakken gehaald, maar het tweede jaar heb ik wel alles gehaald.” Twee jaar over een premaster doen is bij rechten niet ongebruikelijk, weet Saaliti. “De meeste studiegenoten van de HvA die doorstroomden hebben er langer over gedaan.”

De premaster was niet leuk, maar Saaliti heeft er wel veel aan gehad. Hij vindt dat hij tijdens zijn hbo-opleiding beter voorbereid had kunnen worden op doorstromen naar de universiteit. Het was nog beter geweest als hij na de havo naar het vwo was gegaan. “Dat wilde ik ook, maar het mocht niet van mijn school. Ik heb me daarbij neergelegd. Ik was zeventien en wist niet beter.”

“Het doel van een premaster is hbo-studenten bijspijkeren. Maar universiteiten maken er een selectie-instrument van”, stelt Oumaima El Ghoulbzouri, bestuurslid van de Landelijke Studenten-vakbond (LSVb). “Ze vragen studenten een motivatiebrief te schrijven, stellen Engelse taaltoetsen verplicht, selecteren op cijfergemiddelden of nemen

■■■■
‘Universiteiten maken een selectie-instrument van de premaster’

toelatingstoetsen af. Veel hbo'ers beginnen er daarom niet eens aan. Vooral studenten met een migratieachtergrond of laagopgeleide ouders laten zich afschrikken. Die hebben net als ik op school al te horen hebben gekregen dat een universitaire opleiding er niet inzit."

Bij de LSVb komen veel klachten binnen over de selectiepraktijken. "Maar de meeste studenten accepteren het gewoon", weet El Ghoulbzouri. "Als je een 6,9 staat, doe je je best om hogere cijfers te halen. Want anders zijn je kansen op een master verkeken."

INSTINKERS

Suzan Eikema kon niet om de gevreesde GMAT heen. Na haar haar opleiding bij het Amsterdam Fashion Institute van de HvA, wilde ze een master doen. Haar belangstelling ging uit naar een economische master en die eisen allemaal een GMAT-score van 550 of 600. "Dat heeft me een jaar gekost. Niemand haalt het examen in één keer. Het is met niets te vergelijken. Je moet heel veel rekenregels paraat hebben en die snel kunnen toepassen, want het gaat op tijd. Je krijgt steeds moeilijker vragen, dus je moet ook snel beslissen of je een vraag overslaat. En er zitten veel instinkers tussen."

Alles bij elkaar was Eikema 1500 euro kwijt aan GMAT-trainingen en -examens. "Examen doen kost elke keer 250 euro en je moet echt een cursus volgen. Dat kost ook een paar honderd euro." Afgelopen september werd ze met een GMAT-score van 600 toegelaten bij de premaster van de Universiteit Utrecht. "Die moet je in één jaar halen. Dat eist ook veel doorzettingsvermogen. Het tempo lag hoog, maar het was voor mij goed te doen." Dit studiejaar kan ze, twee jaar na haar afstuderen bij de HvA, aan de master business development & entrepreneurship beginnen.

Toelatingstoetsen die studenten voor een premaster moeten doen, mogen geen extra kosten met zich meebrengen en moeten wetenschappelijk onderbouwd zijn. De Tweede Kamer dringt erop aan dat die regels gehandhaafd worden. Ook de LSVb vindt dat de minister moet optreden tegen de willekeurige selectiepraktijken van universiteiten. "Er worden allerlei methoden gebruikt waarvan niet vaststaat dat ze studiesucces voorspellen. Ze lijken meer bedoeld om doorstromers af te schrikken", stelt voorzitter Alex Tess Rutten. "Selectie is helemaal niet nodig. Hbo'ers hebben een bachelor-diploma en dat zou voldoende moeten zijn om toegelaten te worden tot een master." ■

■■■■
'Ik moest heel erg wennen aan de academische denkwijze'

